

Påstander: Veileder for for kvalitet i læremidler i alle fag

Her kan du gjøre deg kjent med innholdet i "Veileder i kvalitet i læremidler i alle fag".

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 14.06.2023

Påstandene som utgjør veileder for kvalitet i læremidler i alle fag er delt i tre kategorier. Her kan du gjøre deg kjent med påstandene og hjelpetekstene. Denne siden er ment for de som ikke har Feide-bruker, og dermed ikke får logget inn i verktøyet.

Verktøyet du bruker for å invitere til vurdering, se resultater eller gjøre egne vurderinger krever pålogging med Feide. Verktøyet lagrer ditt innhold. [Se hvordan du kan ta i bruk verktøyet med pålogging.](#)

Design og utforming

Læremiddelet oppleves som engasjerende for elevgruppen

For å vurdere denne påstanden kan læremiddelet prøves ut sammen med elevene i målgruppen. Læremidler som engasjerer elevene, skaper motivasjon og lærelyst.

Eksempel på kjennetegn:

Læremidler som engasjerer elevene,

- har innhold som elevene kjenner seg igjen i
- er dagsaktuelle
- er lette å bruke
- tilbyr interaktivitet i eller utenfor læremiddelet

- har variasjon
- har en tiltalende visuell utforming

Læremiddelet er oversiktlig og intuitivt å bruke for elever og lærere

Et læremiddel som er oversiktlig, gjør det lett for elever og lærere å finne ønsket fagstoff og aktivitet på en effektiv og hensiktsmessig måte.

Eksempel på kjennetegn:

Læremiddelet

- har god meny eller innholdsfortegnelse som gjør det enkelt å finne fram i læremiddelet
- har en logisk og god struktur som gir veiledning om framdrift og innramming av elevenes arbeid
- har begrepsforklaringer og/eller ordbok
- har god forklaring på hvordan de ulike elementene skal forstås og brukes
- har universell utforming i henhold til gjeldende krav
- har gode søkemuligheter (digitale læremidler)
- har bokmerkefunksjonalitet (digitale læremidler)
- har mulighet til å eksportere innhold til for eksempel Word-, Excel- eller PDF-filer

Læremiddelet bruker et språk som er tilpasset fagets terminologi og elevene i målgruppen

Eksempel på kjennetegn:

Læremiddelet

- har gode forklaringer på faglige begreper
- har formuleringer som bygger bro mellom dagligspråk og fagspråk
- har språk som er tilpasset elevenes alder og behov
- har språk som i størst mulig grad kan forstås av flerspråklige elever og elever med behov for særskilt tilrettelegging

- har mulighet for at elever og lærere kan gjøre egne valg i læremiddelet som støtter språkforståelsen (digitale læremidler)

Læremiddelet har multimodalitet som sammen støtter læring

At læremiddelet benytter flere kommunikasjonsuttrykk samtidig (for eksempel tekst, bilde, lyd, animasjon eller film), omtales som **multimodalitet**. Det multimodale innholdet støtter læring når de ulike kommunikasjonsuttrykkene er tilpasset målgruppen og utfyller og forsterker hverandre.

Eksempel på kjennetegn:

- Læremiddelet kombinerer tekst, bilde, lyd, animasjon eller film.
- Trykte læremidler har lyd, animasjon og film som ressurs som er tilgjengelig utenfor læremiddelet.

Pedagogisk og didaktisk kvalitet

Læremiddelet støtter lærerens arbeid med tilpasset opplæring

Læremiddelet tilbyr variasjon i innhold som gir elever og lærere mulighet til å gjøre valg som støtter elevenes behov for tilpasning. Flerspråklige elever og elever med særskilt behov for tilrettelegging bør i størst mulig grad kunne bruke samme læremiddel som resten av elevgruppen. Læremiddelet kan utformes fleksibelt, og digitale læremidler kan med fordel ha tilgang til digitale funksjoner som kan aktiveres etter behov.

Eksempel på kjennetegn:

Læremiddelet

- har flere innganger til det faglige stoffet
- har auditiv og/eller visuell støtte
- har begrepsforklaringer og/eller ordbok
- har aktiviteter som kan løses uavhengig av elevenes forutsetninger eller faglige nivå
- har alternative aktiviteter
- har mulighet for at elevene kan svare på aktiviteter på ulike måter (for

eksempel med tekst, lydfil, film og så videre)

Læremiddelet har rikt og variert innhold

Eksempel på kjennetegn:

Læremiddelet

- har bredde og ulike vinklinger i innholdet
- har mulighet for at elevene kan bruke flere sanser
- har fysiske og praktiske aktiviteter
- har bruk av praktisk-estetiske arbeidsmåter

Læremiddelet legger til rette for at elevene skal lære å lære

Eksempel på kjennetegn:

Læremiddelet gir elevene mulighet til

- å prøve ut og bruke ulike arbeidsmåter
- å prøve ut og bruke ulike læringsstrategier og metoder
- å benytte de grunnleggende ferdighetene i læringsarbeidet
- å reflektere over egen læreprosess
- å erfare hva som fungerer best i egen læring

Læremiddelet støtter elevene i å utvikle kritisk tenkning og etisk bevissthet

Læremiddelet inviterer elevene til å innta en kritisk og aktiv rolle til fagstoffet og til ressurser eller informasjon utenfor læremiddelet. Læremiddelet støtter samtidig balansen mellom respekt for etablert viten og den utforskende og kreative tenkningen som kreves for å utvikle ny kunnskap. Å jobbe med kritisk tenkning og etisk bevissthet kan bidra til at elevene utvikler god dømmekraft.

Eksempel på kjennetegn:

Læremiddelet ber elevene om

- å tenke selv
- å søke kunnskap
- å reflektere
- å vurdere
- å veie ulike hensyn mot hverandre i konkrete problemstillinger
- å bruke vitenskapelig metode
- å tenke over hva de deler om seg selv og andre digitalt
- å tenke over hva som er akseptable handlinger digitalt
- å stille spørsmål til informasjon de finner digitalt

Læremiddelet inviterer elevene til utforsking i læringsarbeidet

Aktivitetene i læremiddelet er sentrale for utforsking.

Eksempel på kjennetegn:

Læremiddelet ber elevene om

- å observere
- å stille spørsmål
- å eksperimentere med forskjellige metoder, framgangsmåter og løsninger
- å gjøre fysiske og praktiske aktiviteter
- å bruke kjente situasjoner og konkrete fra hverdagen på skolen, i hjemmet og i fritiden

Læremiddelet legger til rette for samhandling i eller utenfor læremiddelet

Eksempel på kjennetegn:

Læremiddelet har aktiviteter som inviterer til

- samtale
- samarbeid
- samskaping

Bruk av læreplanverket

Læremiddelet fremmer inkludering og mangfold

Innhold som representerer mangfold, bidrar til at alle elever kan kjenne seg igjen i læremiddelet og dermed oppleve å bli inkludert i fellesskapet. Innholdet støtter elevene i å respektere ulikhet og i å forstå at alle har en plass i fellesskapet.

Eksempel på kjennetegn:

Læremiddelet fremmer inkludering og mangfold

- gjennom tekst
- gjennom visuelle og auditive elementer (for eksempel lyd, bilder, animasjoner eller film)
- gjennom framstilling av variasjon i språk, kultur, erfaring, sosial bakgrunn og funksjonsevne som en ressurs for fellesskapet

Læremiddelet bidrar til at elevene får innsikt i det samiske urfolkets historie, kultur, språk, samfunnsliv og rettigheter

Noen fag har eksplisitte krav til samisk innhold som framkommer i teksten om faget i læreplanen. Læremidler i alle fag kan også ha fagstoff og aktiviteter som inkluderer samiske perspektiver. Læremiddelet kan bidra til at elevene får kunnskap om den samiske kulturarven, om de tre likeverdige samiske språkene sør-, lule- og nordsamisk og om mangfold og variasjon innenfor samisk kultur og samfunnsliv.

Eksempel på kjennetegn:

Læremiddelet gir innsikt i samiske perspektiver

- gjennom tekst
- gjennom visuelle og auditive elementer (for eksempel lyd, bilder, animasjoner eller film)

Læremiddelet ivaretar fagets relevans og sentrale verdier

Se teksten i læreplanen for faget der fagets relevans og sentrale verdier er

beskrevet.

Eksempel på kjennetegn:

Læremiddelet

- hjelper elevene til å forstå hvorfor de skal lære i faget
- knytter innhold i faget til arbeidslivs- og samfunnslivsperspektiv
- presenterer oppdatert faglig kunnskap i tråd med sentrale verdier i faget

Læremiddelet gir mulighet til å arbeide med kjerneelementene i faget

Se teksten i læreplanen for faget der fagets kjerneelementer er beskrevet.

Eksempel på kjennetegn:

Læremiddelet synliggjør de/den mest sentrale

- fagbegrepene/fagterminologien
- kunnskapsområdene
- tenkemåtene
- metodene/arbeidsmåtene
- uttrykksformene

Læremiddelet legger til rette for å se sammenhenger i opplæringen

Sammenhenger i opplæringen innebærer at elevene ser sammenhenger innenfor hvert fag og mellom fagene. Å jobbe med dybdelæring kan bidra til at elevene ser sammenhenger. Vi definerer **dybdelæring** som det å gradvis utvikle kunnskap og varig forståelse av begreper, metoder og sammenhenger i fag og mellom fagområder. Det innebærer at elevene reflekterer over egen læring og bruker det de har lært på ulike måter i kjente og ukjente situasjoner, alene eller sammen med andre.

Eksempel på kjennetegn:

Læremiddelet har

- aktiviteter som legger til rette for dybdelæring
- innhold som er knyttet til de tverrfaglige temaene som faget skal ivareta – se teksten i læreplanen for faget der fagets tverrfaglige temaer er beskrevet

Læremiddelet legger til rette for at elevene får utvikle og bruke grunnleggende ferdigheter i faget

Se teksten i læreplanen for faget der grunnleggende ferdigheter er beskrevet.

Eksempel på kjennetegn:

Læremiddelet har

- aktiviteter der elevene bruker grunnleggende ferdigheter som redskap for å lære i faget
- innhold som bidrar til at elevene kan utvikle grunnleggende ferdigheter med utgangspunkt i faget og på fagets premisser

Læremiddelet har god progresjon i tråd med kompetansemålene i faget

Kompetanse er å kunne tilegne seg og anvende kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer og løse oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner. Kompetanse innebærer forståelse og evne til refleksjon og kritisk tenkning. Kompetansemålene i læreplanen for faget beskriver kompetansen eleven skal ha etter endt opplæring på bestemte trinn.

Eksempel på kjennetegn:

Læremiddelet har aktiviteter som legger til rette for at elevene utvikler og viser egen kompetanse på varierte måter.

Læremiddelet støtter elevenes og lærerens arbeid med underveisvurdering

Se teksten i læreplanen for faget der underveisvurdering er beskrevet.

Eksempel på kjennetegn:

Læremiddelet

- legger til rette for at elevene forstår hva de skal lære, og hva som blir forventet av dem
- stiller spørsmål som inviterer elevene til å reflektere over egen læring og faglige utvikling
- legger til rette for arbeidsprosesser der elevene får vurdere egen kompetanse